

Nro 14.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Februariusnak 17-dik napján 1795.
esztendőben.*

Frigyes Belgyiom.

Pihegrü Fr. fő hadi Vezérnek, az el múlt nyáron,
az északi ármádiához lett menetelekor, sok Pá-
risi politicusok fogattak egymás közt, hogy ő
mind az Austriai, mind a' Frigyes Belgyiomot meg
fogná hódoltatni. Úgy is történt a' dolog: Ő te-
hát többet mivelte *Dümouriernél*; még is igen ke-
veset, vagy éppen semmit sem szokott hadi tet-
teiről szólni, úgy gondolkozván; hogy ő nálla
nélkül is eleget szóllanak vitéz virtusai. —

Bizonyosnak lenni mondatik, hogy az Orániai hertzeg afzóny, menyével, és kiseded unokájával együtt Texelbe, 's onnan Londonha ment volna. — Az Oránianusok közül sokan, még a' Frantziáknak Hollandiába lett bé nyomulások előtt, minden kintsekkel együtt Angliába futottak — Az annakelőtte meg fogattatott és tömlötzőkre hányatott párioták minden Hollandiai városokban szabadon bocsátattak. — Az *Amsterdamban* el fogattatott párioták előtt is, miogyárt *Utrecht* el vétele után, fel nyitattak a' tömlötzőknek ajtai, de ők világosan meg izenték a' magistrátusnak, hogy hanemha közönséges pompával őket onnan ki vijéndik, a' Frantziák oda érkezésekkig ott fognak maradni.

Hartemből, Hollandiának szép és gazdag kereskedő városából illyetén foglalatú levelet olvasunk: „Mivel, *úgymond*, el jött az az áldott óra, a' mellyben polgár társaink vissza állíthatták régi jussaikat ahozképest ma reggel (értsd *Jan. 19-ik* napját) együvé gyűlvén a' polgárok, tudtára adatták azoknak a' város előjáróinak, a' kik 1788 ik esztendőttől fogva rajtunk uralkodtanak, hogy telylyességgel semmi bizodalma nintsen a' népnek hozzájuk, és azért le is tétetnek hivatallyaikból. Mellyre való nézve következő hirdetményt tétetett közönségessé a' népnek közönséges vigadozásai közt: “ Mivelhogy arra intették a' Frantzia republikának biztosai a' Hollandiai nemzetet, hogy azon igától, mellynek súllyos terhe alatt eddig nyögött, magát mentse meg, és mivel annakutánna *Daendel* Generális is, hathatóssan arra intett minket *Leerdamban* költ levelében, hogy szabadossokká tennénk magunkat: tehát ezen városnak egynehány polgári, a' kik t.i. magokra vállalták a' jelenvaló időben, a' köz jónak gondját, el kezdettek a' revolutiót. Azért is minden polgár társaikat a' velek való egygyet értésre kéri. Mindnyájotoknak bóldogsága ezt kívánja — Siettséget és egygyességet kíván a' jelenvaló időnek fontossága. Lehetetlen hogy az eddig vólt tisztvi-

selőket ne gyűlölye a' Fr. respublika, de a' polgárság sem támaszkodhatik reájok. Azért is szükség eleikbe terjeszteni, hogy minden hivatalyaikat és kormányozásban való részeseleket elveztették. — Az első lépés, mellyet ezen város lakosainak szükséges tenni, ez, hogy fegyveres népet szerezzen magának.

Annakokáért mind azok, a' kik hazájokat, és a' szabadságot szeretik, kötelesek lesznek magokat azokhoz a' fegyveres polgárokhoz ismerni, a' kik leg elsőben bátorkodtak mindnyájuknak meg tartásáért szorgalmatoskodni. — Ellenben azok, a' kik velük egyet nem értenek, még ma dél előtt le rakhattyák a' polgári katonaság hazánál fegyvereiket, neveknek feljegyzésével együtt, ne hogy erőszakos eszközökkel kellessék élni fegyvereiknek elvételekben. — Ennek további elrendelésére arra kérettetnek a' lakosok, hogy ma, dél után 2 órakor gyűllyönek öszve a' nagy templomba, holott egy bizonyos planum fog eleikbe terjesztetni. Azonközben minden tisztviselők, a' kik ellenkező tudósítást nem vettek, intetnek hivatalyaiknak hívséges folytatására, hogy ekképen a' tsendesség, és jó rend, a' mennyire csak lehetséges lehet, továbbra is fenn tartasson. — A' fegyveres polgárság, mindennek személy és örökségbéli védekezésére kötelezi magát. — *Igy történt a' Harlemi polgárságnak gyűllésében, Jan. 19 ikén 1795 elztendő. W. van Sypesteyn.*

Ma délután jóva hagyatott az öszve gyűlt nép által választatott városi kormányzék. — Már most minden lakos Fr. nokréát visel a' kalapján, a' szabadságnak fajat is fel állítatott a' város közönséges piatzán.

Nagy Britannia.

Miólta a' Frigyes Belgiomi tartományok a' Fr. északi armádiának meg hódoltak, és így minden utak és ajtók be záratnak az Anglusok előtt;

azóltától fogva igen keveset hallunk Angliának állapotjáról, mintha mind a' Brittusok, mind a' Hollandusok a' más világra bújdostak volna. Az utólsóbbakról talán igaz lészen ez a' gyanakodás, hogyha hitelt érdemel a' némelly közönséges levelekben ki hirdettetett, és itten is repülő szomorú hír hitelt érdemel — E' szerént a' Hollandiából ki szoritatott Anglus seregek, a' tengernek mélységese vizeit tartóztató erős töltéseket által fúrtak, melylyeken bé rohant viz, a' tenger színénél alább fekvő Hollandiai tartományt egészlen el borította, és mind a' lakosokat, mind az ott lévő Fr. ármádiát meg ölte — Hogyha ez a' hír igaz, könnyen képzelheti akár ki is, de kiváltképen képzelhetik azok, a' kik azon áldott Gozsennek fekvését tulajdon szemeikkel tapasztalták, melly szörnyü pusztítást tettenek légyen ottan a' tengernek kegyetlen vizei; ebben a' ditsösséges tartományban, mellyben 37 városok, 4000 faluk vóltanak, és mintegy egy millió és 200000 emberek laktanak. Épen úgy jártak ezek, mint a' *Deukalion* özönvize által elboritatott Asiának tartományai. — A' mig e' hitel felett való történetről bizonyosabb tudósítást vejendünk, nem adhatunk annak tökéletes hitelt.

A' hadi segítsgre ügyelő Commissiónak javaslására 100 ezer hajós katonát resolvált a' parlamentom a' jövő táborozásra. Ezen alkalmatossággal felettébb panaszkodott *Robinson* úr a' Britannia tengeri erőnek rozsz állapotja ellen — Sokkal jobb állapotban vagyon, *úgymond ő*, a' Frantzia tengeri erő, mint a' Britanniái — sokkal könnyebben repülnek a' Frantzia, mint az Anglus hajók, és így több szerentsét lehet amazoktól, mint ezektől várni. — Sem az észnek, sem a' pénznek nem kell kedvezni, egész, figyelmetességünket a' hajók építésének módjára, és a' Britanniái tengeri erőnek öregbítésére kell forditanunk — Meg engedte *Berkely* hajós kapitány, hogy a' Frantzia hadakozó hajók, formájokra nézve eleibe hágnak az Angliai hajóknak, de egyszerűsmind azt erősítette hogy ezeket alkotmá-

nyokra, és tartósságokra nézve fellyebb kell amazoknál betsülni. — Könnyen végbe vihetnék azt a' mi hajó építő mestereink, hogyha meg vetnék magokat; de lehetetlen ez a' változtatás a' háborúságnak közepette — Elég roszsz, felele erre *Francis* úr, hogy meg esmérjük e' nyomban való hibáinkat, és még sem akarjuk azokat meg jobbitani, holott azt kívánnyák tőlünk szoros környüllállásaink. — *Gardner* Admirál azt javasolta hogy méltó volna e' nyomban a' Frantziákat követni, a' hajó építés meg jobbitása végett jutalmat fel tenni, és az ezen tárgyról kiadattatandó irásokat a' Londoni tudós Társaság meg vizsgálására bizni. — *Fox* úr, szokása szerént, ekkor is moskolódni kezdett, és felettébb otsárlotta mind az Admiralitást közönségesen, mind Lord *Chattamot* különösen, hogy a' recrú táknak rendelt jutalom pénz által, ki pótolhatatlan kárt okozott volna a' hajós seregeknek, és azt javasolta, hogy a' mennyire lehet, öregbítsen Angliának tengeri ereje. — *Dundas* úr az Admiralitási collegiumnak egyik nevezetes tagja, a' ki adatott költségről való számadásból mutatta azt meg, hogy soha sem vólt N. Britanniának olly hatalmas tengeri ereje mint most vagyon. A' mostani háborúnak, *úgymond*, kezdetében 16000 hajós katonánk vólt, a' múlt esztendőben 85000, most 90000-re megy a' számok, a' jövő táborozásban pedig 100 ezerre fog szaporittatni. — Igaz, *úgymond* ő továbbba, hogy matrósainknak mostan semmi édesgető eledelek nintsen, t. i. a' Frantzia hajóknak nyeresége, de nem tsuda, mivel könnyebb most egy kazal szénában egy bab szemet, mint a' tágas tengeren, egy Fr. kereskedő hajót találni. — Keveset hajtanak matrósaink a' hajó alkotmányának formájára, tsakhogy elegendő helyek legyen a' viaskodásra. — Szégyen, gyalázat, *úgymond* *Sheridán* úr, hogy a' hajó építés meg jobbitása végett adatott leg jobb plánumokat is meg vetik azok, a' kik az admiralitásnak kormányát kezeikben tartják azomban

tsak annyit értenek azon mesterséghez, mint a' tyúk az ábécéhez. — Az Admirálisnál lévő első ülő, avagy Lord még az inas ezüstendőt sem töltötte abban ki. — Minden hajós tiszték örülnek, hogyha Frantzia nyert hajókon commendérozhatnak, miért? mivel könnyebben repülnek ezek, mint a' mi-ink — *Lambton* úr azt jegyzette még, hogy újjabb újjabb hajó formákat küldjenek a' Frantziák a' tenger mellett fekvő ofztályokba; hogy értelmes nemzeti biztosokra legyenek a' hajó építő mesterek bizattatva; hogy bagatellának, tsekélységnek tartják két hólnap alatt 60 hajókat építeni. — Meg kell ugyan azt vallani, úgymond *Lambton* úr továbbba, hogy a' nyers fából építetett hajók négy ezüstendőnél tovább nem szolgálhatnak; de a' környüállásokhoz képest nem is kellene azoknak tartosságokra vigyázni. *Sinklair Jón* úr azt javasolta, hogy egy különös hajó építő mesterségre ügyelő hivatalt kellene felállítani 's a' t.

Frantzia Ország.

Tsak még most sem nyughatnak a' Párisi Jakobinusok, hol egy, hol más próbát tesznek a' mértékletes Conventnek meg buktatására de telylyességgel nem bóldogúlhatnak gonosz fortélyaik által. A' nép, a' melly előtt gyakorlott gyilkoságaik által felettébb utálatosokká és gyűlölségesekké tették magokat, a' Convent pártján vagyon, megúnta a' revolutiónak, és hadakozásnak gonoszait viselni — szív szakadva várja a' békességet. — A' múlt hólnapnak közepe tájján este, az által nyilatkoztatta ki a' nép a' Jakobinusok ellen való boszszuálló haragját, hogy az úgy nevezett *Palays Royal* palota előtt való tágas piatzon (ez a' szép palota ennekelötte az Orleánsi hertzegeké volt) *Lacroyx*nak royalismusra vezető irását, és *Duval*, *Chasles* és *Audonin* Jakobinusi indulattal bíró újság íróknak leveleiket meg égették. Ezen alkalmatossággal rútvul motskoltattak a' Jakobinusok, mindenfelől ezek a' szók hallattak: *Pokolba!*

Pokolba velek! egyetlen egyet sem kell meg szenvedni ezen gyilkosok közül a' Frantzia respublika földjének színén. — Miként kegyelmezhetnénk mi meg azoknak, a' kik nem kémellették véreinket — ők ugyan, ha még egyszer diadalmat vehetnének a' Conventen, ennekutánna is kegyetlenű bánnának velünk — méltó hogy ezeknek fedelmeiket hálálra üldözze a' Convent. —

Ennél is nyilvánbban ki nyilatkoztatta a' Párisi sokaság engesztelhetetlen haragját *Jan. 14 ik napján* — Seregestől ment azokra a' közönséges kaffé házakra, mellyeknek tzimerei a' *hegy és Majusnak 31 iké* volt (Ekkor diadalmaskodtak t. i. a' Jakobinusok a' völgyön, az az, a' mértéketesebb indulatú nemzeti képviselőkön.) és nagy megindulás közt le tépték, 's öfzve törték azokat. Minden útzákan ezek a' szók zengedeztek. *Éllyen az igazság, az emberiség, veszfzenek el a' Jakobinusok, ezek a' vérszopó kutyák!* — A' házaknak ablakain állott férjfiak, aszszonyok, gyermekek, nagyok, kitsinyek ugyan azt kiáltoztak — Egy *Lanoue* nevű nemzeti biztos nem akarván a' néppel együtt ezt kiáltani: *Veszfzenek el a' Jakobinusok*, allig allig kerülhette el a' *Feriót*. Nem nemzeti képviselő, így szóllott nikié egy polgár, hanem egy semmire kellő gaz ember vagy, hogyha velünk nem tartasz, és velünk együtt nem kiáltod: *Veszfzenek el a' Jakobinusok*, majd veled is úgy fogunk bánni mint velek — Egy Párisi Journalista ekként serkengeti üldözésekre a' nemzetet: Virtust szerető republikánusok, a' kik azt akarjátok, hogy a' törvénynek országa az anarchia, az az, függetlenség által ejtetétt sebeket meg gyógyítstsa, kövessétek a' Párisiaknak példáját. Ezen zenebonától fogva, mind a' városban, mind a' Conventben tsendesség vagyon.

Egy Vendei osztályból vizsa tért nemzeti biztos arról tudósította *Jan. 18 ikán* a' Conventet, hogy az ottan ki hirdettetett amnestia után egészen meg szüntek a' Rojalisták az ellenségeskedéstől; hogy a' múlt Octobertől fogva általok el fo-

gadtatott patrióta katonákat mind szabadon bocsátották; hogy atvafiságosan élnek a' respublika seregeive, és mindenben segítik ezeket — hogy öt Rojalista vezérek mentenek legyen Nantesben, az ott lévő nemzeti képviselőkkel tartandó conferenciára; hogy a' leg főbb vezérek *Charette* is meg békéllett a' respublikával. Erre azt végzette a' Convent, hogy ezen híradás nyomtatásban minden osztályokba küldtessen meg, hogy ekképpen minden contrarevolutionisták tudhassák, mit remény hessenek a' hazafiak közt általok indítatott háborúságból.

A' Vendei Rojalistáknak jelenvaló állapotjáról a' *Nantesi* levelek után ekként beszél, a' múlt szombaton költ *Betsi diarium*: „*Bureau*, a' Párisi Conventnek Vendei osztályban küldött biztos, onnan vissza térvén azt beszéltette, a' Gyűlésben, hogy a' Fr. pártosoknak fő vezére *Charette* a' ki hirdettetett amnestiát elfogadta, 's egyességes tractára lépett a' nemzeti képviselőkkel; hogy egy erős Rojalista corpus, mellynek vezére nem alávaló ember, magát meg adta; de hogy *Stofflet* nevü Generáljok, a' ki is egy idegenekből álló corpust kórmányoz, leg kevesebbet sem akar halani és tudni az egyezésről — hogy *Charette*, arra kötelezte magát, hogy a' Vendei lakosokkal, a' kik magok is óhajtyák a' békességet, öszve fogja magát a' patrióta seregekkel kaptsolni, és ez ellen a' nyakas *Stofflet* ellen menni — A' *Chouansok* is, a' kik nem egy tsupportban, hanem imitt amott barlanganak, sok alkalmatlanságot okoznak a' pátriótáknak.

Barrere, *Billaud de Varennes*, *Collot d'Herbois*, és *Vadier* nemzeti biztosok, néhai *Robespierenek* kedves tzimborás társai egy bizonyos irást adtak ki magok mentiségére, mellyel nem sok kedvességet nyertek a' nép előtt. Minémü ki menetele fog törvénybe lett idéztetéseknek lenni, nagy nyughatatlansággal várja a' Párisi Publicum — *Amsterdámnek* és *Hollandiának* meg hódolta.

ása, fel emelte a' Fr. assignatáknak bétét. — *Conty* királyi hertzeg számára, a' ki igen keserű nyomorúságban élt *Mársiliában*, kegyelem kenyeret rendelt a' *Convent*. — *Gr. Gólcz Prussus* miniser, a' ki egy ideig *Baselben* mulatott, és az ott lévő *Fr. követtel Barthelemyvel* gyakorta conferentziát tartott, *Jan. 24-ikén* jutott *Párisba*, holott a' *Svéciai követtel B. Stael* Úrral együtt, már egynéhányszor vólt a' köz *Jóra ügyelő commissióval* conferentzián.

A' *Jan. 26-ikán* tartatott ülsében, ismét egy más levelet olvasott fel *Richard*, a' mellyet *Jan. 22-ikén* irtanak az *Amsterdamban* lévő nemzeti képviselők. Ennek rövid summája abból áll, hogy már az egész *Hollandiai, Utrechti és Geldriai* tartományok meghódoltak légyen a' *Fr. északi armádiának*; hogy a' *Gertruydenbergi, Willemstaedti, Gorcum* és *Dortrecht* erősségek capituláltak; és hogy a' leg keményebb téli idő sem hidegítheti meg a' *Fr. respublika* seregeinek vitézi tüzét. — Más nap engedelmet kérvén a' *Köz Jóra ügyelő Commissió* a' *Conventől Ramel* és *Gochon N.* biztosoknak *Hollandiába* való küldetésekre, azt kívánta *Dühem*, hogy nem kellene ezen szóval *Hollandiába*, élni, hanem az *Északi armádiához* — *Lesage Senault* nemzeti képviselő kételkedett benne, hogy őket oda lehetre küldeni — Egyedül a' *Conventnek* vagyon, *úgymond Gaston*, jussa a' békesség szerzésre, ezek pedig mind a' hármán buzgó *Jakobinusok*, és nem kívánnyák a' békességet — *Dühem* erre azt mondotta, hogy *Dumurier* is, a' ki első vólt a' *Hollandiába* való bé lépésben, az által ejtette magát gyanúságba, hogy *Belgák Generátjának* nevezte magát — *Richard* a' *köz Jóra ügyelő Commissiónak* tagja azt állította, hogy a' *Fr. respublika* olyatén körülállások közt legyen most a' több *Európai Státusokra* nézve, a' mellyekben nem lehet a' *Conventnek* magát egészlen az *armádiáknál* lévő nemzeti képviselőkre, a' kik könnyen akadályoztathatnak a' békesség munkáját,

bizni, egy olly fontos dologban egygyességnek kell tenni. — Evvel meg nem elégedvén *Dühem*, így szólott haragjában: *Nem sokára vége lesz a' ti uralkodástoknak* — *Dumont* az által akarta az egymással vetélkedő részeket meg engedtetni, hogy azok a' Hollandiában lévő Fr. ármádiával műlató képviselőknek neveztessenek, a' melly javaslatot maga a' Convent is helybe hagyta.

A' következő napon tartatott gyűllés annál is lármásabb volt, és *Dühem* uramra nézve, a' ki menetele is kedvetlenebb. Mivel Jan. 24 ikén azt végzette a' Convent, hogy senki se adattasson addig által a' revolutiönale forumnak, a' mig jelentés nem tétetik arról a' Conventnek, tehát azt kezdette *Lecointre* sürgetni, hogy *Lacroixre* is, a' ki t. i. rojalismusról irott munkája miatt meg fogatott, ki kellene ezen végzésnek terjedni. Ekkor ismét fel pattant *Dühem* a' mostani *Marat*, és kit *rojalistának*, kit *aristocratának*, kit *Roberspieristának*, kit más gyalázatosának nevezett hivatalbéli társai között. Természetesen azok is meg indúltanak, a' kikre ő tézolozott, és ötet, 's czimborás társait, mint fő Jakobinusokat *vérszopóknak*, *gyilkosoknak*, félelem és rettegés terjesztőknek neveztek. Illyenképen mind jobban jobban nevedvén a' gyűllés palotájában a' láрма, kéntelen volt az előülő süvegét fejére tenni, és tsendességet parantsolni. Végtere a' Convent végzéséből az *Abtey* nevű tömlötzbe küldetett *Dühem* ezen lármának indítója, holott harmad napig lakott a' Convent tagjainak betstelepitése miatt.

A' Kolóniában eddig commandérozott Fr. General *Dühem* nem régiben olly parantsolatot vett a' Párisi Köz Jóra ügyelő Commissiótól, hogy mennyen Brestbe, az ott öszve gyűllött Fr. seregeknek kórmányozására. Midön útjában *Achenen* keresztül ment volna, meg fogattatott, 's vasban vitetett Párisba. Fogságának okairól sokféle értelemben vagynak a' Koloniaiak, némelleyek azt

mondják, hogy igen sok hadi sattszott gyűjtött öszve a' maga hasznára; mások azt, hogy gyakorta trombitást küldvén által a' Cs. K. armádiához, gyanúságba ejtette magát. — Párisban is rendkívül való hideg vólt e' télen — *Laland* úr, az oda való igen tudós astronomus azzal vigasztalta a' lakosokat, hogy *Febr.* 5-ikén bizonyossan meg szűnne azon nagy hideg, mivel az ő tapasztalása szerént, az illyetén rendkívül való hidegek 40 napnál tovább nem tartanak; és így mivel most *Dec.* 25-ikén kezdődött, *Febr.* 5-ikén, meg kell annak szűnni. — A' *Thionvillei* Merlinnek javallására, *Jan.* 24-ikén azt végzette a' Convent, hogy a' Jakobinusok gyűlléseinek palotája a' Párisi nemzeti iskolák számára adattasson, és készítsessen. — Ugyan ekkor így szóllott *Merlin*: Mint-hogy majdan oda indúlok, a' hova menni parantsoltattam a' Convent által, addig is jelentem, hogy az egész Fr. armádia nagy hivséggel viseltetik a' respublikához, és bátor igen sok nyomorúságot szenved is a' télnek kegyetlensége miatt; még is kész annak győzedelmeit folytatni, és a' szabadságot állandó fundamentomra állítani. *Servan* Generál, néhai hadi minister, őt fertály esztendei fogsága után, szabadon botsáttatott, úgy mindazáltal, hogy adjon számot a' Financziára ügyellő Commissió előtt.

Spanyól Ország.

Az el múlt Decemberben négy deputátusok mentenek Katalóniából *Madrittba*, u. m. Gróf *Colona*, *Palmaróla* Marchió, egy pólgár, és egy klastrombéli szerzetes, a' kik azon esedeztek a' király előtt, hogy engedtesse meg azon tartomány lakosinak tulajdon költségeiken magokat fel fegyverezni, és hazájokat az ellenség ellen védelmezni, úgy mindazáltal, hogy ne függönek az ott lévő hadi seregeknek kórmányozóitól. Kéréseket a' hadi Tanátshoz utasította a' király, de még eddig semmi válasz nem adattatott reája.

Mind a' *Biscayai*, mind a' *Navarrai* ispotályok dugva vagynak Frantzia és Spanyól betegekkel — *Rosas* még most is keményen mondatik magát tartani (a' Pártsi levelek ellenben az mondják felöle, hogy már fel adta magát), azomban még is módot találtak a' Fr. ostromló seregek a' tengerre fekvő részei felé battériákat készíteni, és a' *Gravina* Generál kórmánya alatt lévő hajó sereget nyughatatlankodtatni. Az ennek segítségére rendeltetett, és Langara Admirálra bízott 10 linea hajóból álló Spanyól flotta, Jan. 10 ikén még oda nem érkezett. — A' Havanai avagy a' Sz. Kristófi révől ki indult, de a' tengeri szélvezek által el szellestetett, és hajó törést szenvedett Spanyól kereskedő flottának szerentsétlenségéről támadot hir két Madrirtba ment Kurirok által is meg erősítetett, a' kik bizonyosnak lenni beszéllettek, hogy azon flottától 70 gazdag kereskedő hajók süllyettek el, melly által vissza szerezhetetlen kár okoztatott a' Spanyól Országi kereskedőknek.

Olasz Ország.

Azoknak a' hazájokból ki költözött Fr. tudósoknak, híres mestereknek, fabrikánsoknak, és manufacturistáknak, a' kiknek szabadság engedtetett a' honnyaikba való vissza térésre, úti költség rendeltetett a' Párisi Convent által. Ebből könnyen észre lehet venni, hogy sok hasznos hazafi ki költözött Frantzia Országból, a' revólúciónak kezdetétől fogva — hogy ezeknek ki költözések miatt sok kart váltott azóltától fogva Fr. Ország — és hogy még többet vallana jövendőben, hogyha azok örökösen ki maradnának. Jól érzette *XIV. Lajos* király, melly nagy kárára lett legyen financiájának, a' hugonottáknak ennek-előtte 100 esztendővel hazájokból lett ki üzette-tése, és ezerszer meg is bánta tselekedetét, de meg nem változtathatta a' dolgot. — Ezek a' hugonották töbnire a' leg jobb Fabrikánsok és manufacturisták voltak, a' kik Hollandiában, Helvé-

tziában, a' Német Birodalomban, nevezetessen Saxóniában és Brandenburgiában, sőt Angliában is le telepedvén, fabrikákat állítottak, és a' mennyit használtak az itten nevezett tartományoknak hazájokból ki hozott mesterségek és ipariáik által, éppen annyit ártottak a' Frantzia monopoliumnak.

E' folyó esztendőnek első napján meg innepeltetett *Tulon* vizsza vételének emléketes napja az ott lévő sokaság és Fr. flotta által — Egy nemzeti biztos gyökeres órátiót mondott a' közönséges piatzra fel gyüllekezett nép előtt, mellyben vakító színekkel festette le a' Fr. respublikának mostani ditsőségét és fényességét — egyszerűs mind újabb újabb gyűlölséget és irtódzást kívánt halgatóinak sziveikbe önteni a' Frantzia nemzet ellenségei ellen.

A' Konstántzinápolyba rendeltetett Fr. követ még most is *Velentzében* mulat, a' téli időnek keménysége miatt — Úti társai közt vagyon egy *Ruffin* nevű igen tudós ember, a' napkeleti nyelveket, és így a' török és Persiai nyelvet is igen jól érti.

Egy különös újság iratik *Velentzéből*, a' melly ha igaz, nem utolsó helyet érdemel e' folyó századnak nevezetesebb történeteik közt. E' szerént a' *Cochinchinai* király (a' melly Ország Asiában, nevezetessen Indiában, a' Ganges folyó vizén túl fekszik) a' Chinai Császárnak adófizetője, birodalmának nagyobb részével együtt a' keresztény vallásra tért.

A' Pyreneusi Frantzia ármádiának fő vezére *Perignon* Generál következő proclamatiót hirdettetett ki *Figuerásnak* el foglaltatása után: „Ne féllyetek, úgy mond, hogy a' tromfot tromfal fogjuk vizsza ütni, a' mellyre igen sok okot adott minékünk a' Spanyol Orzági fő kormányzék — Sokan polgár társaitok közzül el tsábittatva lévén a' költött hírek által, bolond félelemből el hagyták honnyaikat, és vagyonaikat. Tinektek, a'

kik nyájaitok mellett meg maradtatok, jussotok vagyon tollunk óltalmat, igazságot, és békességet várni, és éppen ezek azok, a' mellyekről mostan bizonyosokká teszlek titeket a' Fr. reszpublika nevében. El futott társaitok is, hogyha hibáikat meg bánádják, tulajdon haznokat meg esméréndik, és minden halasztás nélkül vissz téréndenek, tsendességben és bóldogúi élhetnek a' gyözödelmesek közt. De mivel az is tudtomra vagyon nékem, hogy még sok titkos békételenek vagynak köztetek, a' kik csak az alkalmazosságot várják a' Frantzia nemzet jóságával és nemes indulattyával való vissza élésre; azt kívánnya a' természeti okosság, hogy azon gonofságok, mellyek által ti vég nélkül való nyomorúságba taszittatnátok, meg előztessenek. Ez az oka, hogy halálos büntetés alatt parantsolom a' *Figueras* városi, és minden környül belől fekvő's a' Fr. ármádia által el foglaltatott helységek lakosainak, hogy leg ottan adják ki fegyvereiket a' köztök lévő hadi commendánsoknak kezekbe.

Rómában egy igen szomorú gyilkosság történt, a' múlt hólnapnak 21 ik napján. — Egy mester embernek *el hijó prodigo filiogja*, az az, rossz erköltsű, tékozló fia, attya haznos intéseit annak magában el tökéllett halálával akarta féibe szakasztani. — Abban a' szempillantásban, a' mellyben egy felső köntöse alatt el rejtett nagy késsel által akarta vólna édes attyát döfni, testvér húga közikbe ugrott, és tulajdon halálával váltotta meg édes attyának életét. — Testvérenek gyilkossa leg ottan el futott, és a' múlt hólnepban még fel sem találtatott. Az illyetén szomorú történetek által arra taníttatnak a' szülék, hogy magzattyaikat még gyenge korokban jól igyekezzék nevelni, és a' benne tapasztalt rossz hajlandóságnak bimbóit a' fenyték által le szakasztani. — A' minémű principiumokat a' gyermek gyenge korában bé sziv, azokat emberi korában is meg tartya, és minden tselekedeteit azok

Szerént szokta intézni. — A' melly gyermeknek gyenge szivébe a' felebaráti szeretetnek, és Isteni félelemnek magva bé plántáltatik, lehetetlen, hogy valaha gyilkosa lehessen felebarátyjának. Vajha minden felsőbb iskolákban fel állítatna a' gyermek és ifjúság neveléséről való tudománynak közönséges tanittatása — Nintsen ennél hasznosabb és szükségesebb tudomány e' világon.

Elegyes Tudósítások.

A' Berlinben ment *Kasseli* udvari mester *B. Weltheim*, a' Pr. királynak leányát *Augustát* kérte ki a' *Kasseli* örökös hertzegnek jövendőbeli feleségül. — A' Berlinben mulató Hollandus követ *Baró Reede* úr halván Hollandiának mostani szomorú környülállásait, házi tselédeinek nagyobb részét el bocsátotta. — Az Orosz nagy hertzegné egy szép hertzeg afiszonyt szült e' világra. — A' Lengyel királynak Grodnóba lett utazása után *Suwarow* Feldmarsál a' királyi várba ment lakni. — A' Lengyel királynak minden kívánsága abban mondatik állani, hogy Rómában tölthesse el életének hátra lévő esztendeit.

B é c s.

T. Bölöni Sámuel urat, az Egyházi és Polgári törvényeknek *Candidátussát*, a' ki is, hogy kedves nemzetének és hazájának jobb és hasznosabb szolgálattyára lehessen, jobb móddal való tanulás végett külső Országon is szinte nyó'tz esztendőket lakott, tettezt ő Felségének az *Erdély Országi* Felséges udvari Cancellária mellé kegyelmesen *Agensnek* resolválni, és meg erősíteni. — Ajánlja magát annakokáért minden Renden lévő Méltóságoknak, Uraknak, és más több ország érdemes lakossainak grátziájokba, és jó karatjokba, igérvén kinek kinek a' tölle tsak ki telhetőképén hív szolgálattját, és a' reá bizott vagy bi-

zandó akármilyen szinű dolgokban szorgalmatos és jó lelki esmérettel való eljárást.

Jelentés.

Kinekkinek tudára adatik, hogy ő Ts. Kir. Felségétől Ö Eminentziájának, Kardinális, Hertzeg, és Magyar Ország' Primássának Érsek-esztergom városa részirül ugyan azon nevezetű T. N. Vármegyében, négy, esztendőös barom, és kirakó vásárok engedtettenek legyen, mellyeknek napjaik 14-ik Mártziusra, 3-ik Juniusra, 15-ik Augustusra, és 11-ik Novemberre esnek; mivel azomban, ha ezen napok ünnepre, vagy vasárnapra esnének, azon történetre a' vásárt előtte, vagy utánna, nem pedig azon ünnep vagy vasárnapon tartani kellenek; azért ez idén ugyan 13-ik Martziusban barom, 14-ik Martziusban pedig kirakó; ismét 2-ik Juniuban barom, 3-ik Juniuban pedig kirakó; továbbá 17-ik Augustusban barom, és 18-ik Augustusban kirakó; végre 9-ik Novemberben barom, és 10-ik Novemberben kirakó vásárok fognak tartatni, ezután pedig minden vásár alkalmatosságával a' jövő vásárnak ideje dob szó alatt ki fog hirdettetni. Azon helyek, mellyekre a' Kalmárok, Bóltosok, és Mives mesterek az ő sátoraikat rakhatták, már ki vannak rendelve, és, a' mint rend szerént magokat a' M. Uraság Tisztviselőinél jelenteni fogják, azonképpen nekik ki is fognak mutattatni, azonkívül, hogy valakinek most nyert helye akár ki kedviért idő jártával meg változtathasson. Nintsen tehát egyéb hátra, hanem hogy, az első vásárral azon kívül is semmi hely pénz nem vetettetésén, számossan megjelnyenek, valaminthogy is ezen hirdetés által mindnyájan szívesen meg hivatattak.

A' múlt pósta napon költ Kurirnak 134-ik lapján, az interpunctióban történetből esett hibát így kelletik meg jobbitani: *A' Batavusok, a' kiket, senki Julius Caesaron kívül, mióta e' világ fenn áll meg nem hodoltathatott — nem II. Filep Spanyol Országi király győzhetetlen hajó seregével — nem YIV. Lajos minden titkos fortélyai és roppant seregei által — most Pihegrü Fr. Generálnak 's' t.*